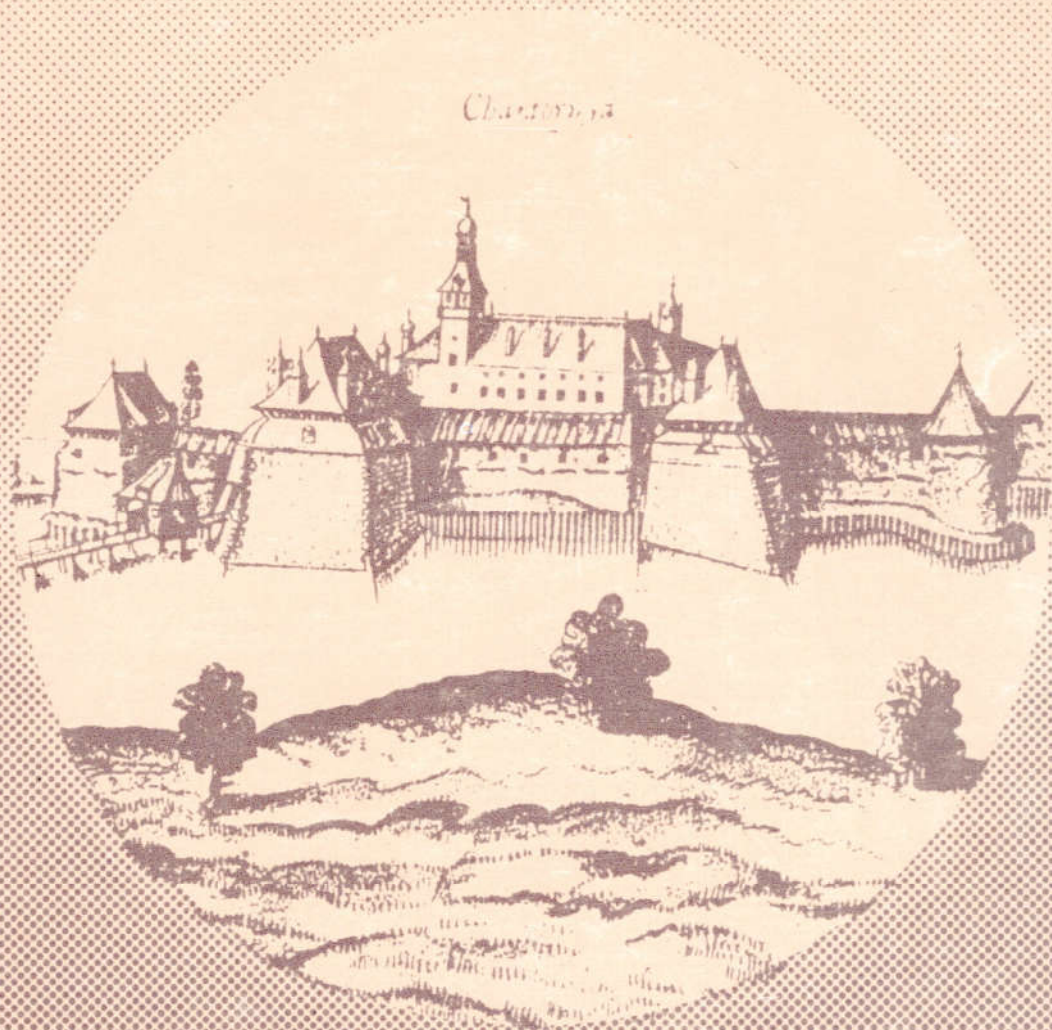

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

16

MUZEJSKI VJESNIK 16

POVIJEST

IZVORI I LITERATURA:

1. Toma Arhidakon, "Splitska kronika"
2. Ferdo Šišić, "Pregled povijesti hrvatskog naroda", Nakladni zavod MH, Zagreb 1975.
3. Vjekoslav Klaić, "Povijest Hrvata", prva knjiga, Nakladni zavod MH, Zagreb 1975.
4. "40 godina arheoloških istraživanja u sjevero-zapadnoj Hrvatskoj, Katalog zajedničke izložbe, Koprivnica 1976, str. 132
5. Duro Szabo, "Srednjovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji, str. 96-97, MH, Zagreb 1920.
6. M. Šmalcelj, S. Kolar, "Đelekovec kod Koprivnice - bjelobrdska nekropola", Arheološki pregled, Savez arheoloških društava Jugoslavije, Beograd 1975, str. 130
7. Prof. Blaž Mader, "Časti i dobru zavičaja", str. 100, Zagreb, pretisak 1992.
8. Sonja Kolar, "Arheološki lokaliteti u općini Koprivnici", Podravski zbornik 1976., str.111

Mladen NADU

NASELJA I SELA SESVETSKOG PRIGORJA U SREDNJEM VIJEKU (II) (13 — 16. stoljeće)

U prošlom broju (Muzejski vjesnik br. 15/1992) bavili smo se proučavanjem povijesti sela Sesevetska Sopnica, Popovec, Dobrodol i Vugrovec, koja su se u srednjem vijeku nalazila u međama Zagrebačke županije i bila u posjedu Zagrebačke crkve (biskupije i kaptola). U ovome broju pokušat ćemo prikazati povijest sela Kašine, Blaguše, Prepuštovca, Jesenovac i Gajci, koja su se nalazila u sjevernom dijelu Sesevetskog Prigorja, isto tako su već u XIII stoljeću bila u posjedu Zagrebačke crkve, ali su se istovremeno nalazila na području koje je pripadalo starohrvatskoj plemenskoj župi Moravče, u XIII stoljeću županiji Moravče, u XIV stoljeću županiji ili distriktu Moravče i Glavnica. Zbog toga se moramo prvo upoznati, koliko nam to dostupni povijesni izvori omogućavaju, s poviješću župe (županije) Moravče. F. Šišić, kada piše o osnivanju županija u Slavoniji, kaže: "Već za Kolomana, ako ne još i prije u doba hrvatskih kraljeva uređene su hrvatske županije zagrebačka, križevačka, varaždinska ali tako da su i dalje živjele male plemenske župe sa središtima u Garešnici, Rovišću i Moravču"¹. O osnivanju županija u doba prvih Arpadovića postoji vrlo obimna literatura i glede toga mi ćemo iznijeti samo najosnovnija obilježja.

Stjepan I (997 - 1037) i njegovi nasljednici u stvaranju i organizaciji novih županija služili

su se: "starijim slavenskim uzorima što ostavlja trajne tragove u ugarskoj političkoj organizaciji. Kao što su slavenski zbjegovi služili kao središta političke i teritorijalne organizacije, tako su sada utvrde (civitas ili kasnije castrum) postale središta kraljevog posjeda..., taj će princip ostati stoljećima osnovni organizacioni princip u Ugarskoj i s njom povezanih zemalja"². Za vrijeme Ladislava (1077 - 1095): "vjerovatno ne griješimo da Arpadović (Ladislav — op. M. Nadu) preuzima dotadašnja glavna politička središta u zapadnoj Slavoniji. S njima, dakako i Zagreb"³. Ladislav je, dakle, utemeljitelj "nove" zagrebačke županije koja kao i sve ostale županije u Slavoniji: "nije zatvoren, cjelovit posjed, nego raštrkan, a samo u administrativnom, sudskom, gospodarskom i crkvenom smislu čini cjelinu"⁴. Tijekom osnivanja Zagrebačke županije Ladislav je na samome početku dao veći dio njenog područja⁵ velikašu, koji je s njim vojevao u Hrvatskoj i Slavoniji, Ači (ili Aki, Agha) kao njegov posjed⁶ — iz vojno obrambenih razloga: "On će, uz ostalo dobiti zadatak da štiti Kašinsku cestu, najvažniji prijelaz preko Medvednice"⁷. Isto tako dio je dobila Zagrebačka crkva, dio njegovi župani: "koji stoluju u zagrebačkom kastrumu"⁸. Tijekom skoro dva stoljeća Arpadovići dijele svoje zemlje u Zagrebačkoj županiji, pa se tako u XIII stoljeću i starohrvatska plemenska župa

LEGENDA:

- I - Mogući prostor županije Moravče
- la- Dio koji je možda pripadao županiji Moravče
- II - Posjed Rakovac
- III - Posjedi templara
- IV - Dio iz XIV st.

Moravče izdvaja iz Zagrebačke županije i postaje županija Moravče sa središtem u Moravču i Glavnici (kastrom Glavnica i Moravče).

Pokušat ćemo to pokazati na temelju analize dostupnih povijesnih izvora i literature i istovremeno pokušati odrediti, koliko je moguće, približne granice županije Moravče. Stanovništvo zagrebačke županije je raznoliko — velikaši, plemići (nobiles), seljaci podložni (kmetovi), te najbrojniji sloj stanovništva: "slobodnjaci zagrebačke utvrde (jobagiones castris zagrabiensis) — sve do kraja XIII stoljeća"⁹. Oni su dobili od kralja mali posjed, koji je u vlasništvu kastro (Castrum)¹⁰, u ovome slučaju zagrebačkog, potpadaju pod vlast komesa kastro — gradskog župana (comes castris) i obvezni su bili vršiti: "vojničku službu, (...), u tijeku druge polovice XIII stoljeća ili

Sl. 1 — Karta Stjepana Glavača iz 1673.

postaju nobiles (plemići) ili, ukoliko su došli pod vlast velikaša (svjetovnog ili crkvenog — op. M. Nadu) podložni seljaci"¹¹. U Moravču i Glavnici u XIII stoljeću postoje slobodnjačka sela (jobagiones castris zagrabiensis), ali su izmiješana s ostalim selima koja su u većini vlasništvo Zagrebačke crkve (biskupije i kaptola) — Kašina, Blaguša, Prepuštovac. O slobodnjacima zagrebačke utvrde imamo najviše izvora tek od XIII stoljeća ali je: "nesumnjivo da su organizirani i prije jer je vladar morao misliti na sigurnost zagrebačke županije"¹². Osim Šišića i N. Klaić spominje Moravče u doba Ladislava ali i "jobagiones castris": "...čini se da je spomenuti postupak s Ačama (dobili velike posjede oko Medvednice, štite Kašinsku cestu itd) jedan od osnovnih razloga što se Ladislav ne brine oko vojničke organizacije. Vjerovatno je u Turopolju, oko kastro Moravče i Zelina ostavio neke slobodnjake (jobagiones) ali bez sumnje ne namjerava da upravo njima povjeri neke velike vojničke zadatke"¹³. Ova tvrdnja je prema našem mišljenju — "oko kastro Moravče i

Zelina" — vrlo problematična. Naime, kastrum Moravče se u povijesnim dostupnim izvorima (do sada) prvi puta spominje 1260. godine¹⁴, u povelji kojom Bela IV (1235 - 1270) daruje posjed Glavnica (possessionem Glaunicha) knezu Perkinu koji se nalazi uz posjede "homines castri de Moroucha". Kastrum Zelina (današnje ruševine Zelingrada kod sela Biškupec kraj Zeline) je sagrađen: "između godine 1222 - 1295, vjerovatno tek nakon provale tatarske, naime nakon godine 1242".¹⁵ Sam naziv Moravče — javlja se u dostupnim povijesnim izvorima prvi puta u dvije povelje iz 1242. godine¹⁶, kao dodatak imenu osobe, kao ime potoka ili riječice, kao ime posjeda. Na temelju tih i ostalih dostupnih izvora pokušat ćemo približno odrediti granice župe (županije) Moravče. Još je J. Čuk analizom ove povelje Bele IV od 11. prosinca 1242., izdanoj u Virovitici, ukazao na jezgro staroplemenske hrvatske župe, kasnije županije Moravče: "U starinu moravečkog plemstva ne uvodi nas toliko isprava kralja Andrije od g. 1224..., koliko isprava od g. 1242. u kojoj se spominju njegova bratstva kod nagode župana Moravča Abrama i njegovog brata Nikole s bratstvom Jaka i Bratila. Tom su nagodom plemići od bratstva Bratila i Jaka Abram i Nikoli ustupili (?) svoj posjed na Moravčaku od Lonje do Bedenice..."¹⁷. Analizom ove povelje vidi se da Bela IV potvrđuje na molbu Abrahama, župana od Moravča (Abraam Comiti de Moroucha) i njegovog brata Nikole (et Nicholai fratris) kupoprodajni ugovor kojim pleme¹⁸ (tota generacio Bratilo et Jaco) prodaje (ne ustupa kako navodi J. Čuk) svoje zemlje (quandam particellam terre sue hereditarie) za dvadeset maraka (pro viginti marcis) među rijekom Lonjom (magna Lona, potokom Bedenicom (in via ad aquam Bedenice) i potokom Moravče (ibid ad rivum Moroucha). Iz ovog izvora, dakle, saznajemo: a) ime župana (Abraam) i županije (de Moroucha), b) imena bratstva u župi (županiji), c) možemo pokušati odrediti istočnu granicu, t.j. jezgru staroplemenske župe, kasnije županije Moravče (i Glavnica). J. Čuk isto tako tvrdi: "Moravečka se županija nije uvijek teritorijalno pokrivala s granicama Zagrebačke županije, jer kako je njegovo plemstvo prelazilo sa svojim posjedima potok Moravčak i Lonju, tako je i županstvo išlo dalje u dolinu Lonje (najvjerovatnije prema gornjem

toku, na sjeveroistok, jer us se na jugu uz Lonju nalazili posjedi templara i posjed Rakovec — o.p. M. Nadu).¹⁹ Predpostavljamo da su bratstva Bratila i Jaka imali svoje posjede oko današnjeg potoka Bedenice i potoka Moravče (današnji Moravčak (?)) "koji kod komina utječe u potok Bedenicu".^{19a} M. Hrg smatra da je istočna granica išla: "do iza Bedenice blizu Breznice".²⁰ Na temelju ove povelje možemo konstatirati da bi istočna granica župe (županije) Moravče bila na gornjem toku Lonje, dok bi jezgra staroplemenske župe bila između Lonje i potoka Bedenica i Moravče.

Nećemo odmah prijeći na pokušaj određivanja ostalih granica, već ćemo nešto više reći o osobi župana Abrahama od Moravča, vrlo značajne osobe u povijesti županije Moravče. Za njega i njegovog brata Nikolu J. Čuk navodi: "Abram i Nikola, ..., bili su ugledni plemići, odgojeni na kraljevom dvoru. Kralj kaže da su mu služili od cvijeta dječastva i vremena mladosti njegove i svoje".²¹ U povelji kralja Bele IV od 1245. godine²² nagrađuje se župan Abraham i njegov brat za vjernu službu i iskazanu hrabrost tijekom rata s Tatarima, posjedom Rakovec: "terram nomine Rakonuc in ducatu Sclauonie"²³, jer su: "štitili kralja prilikom bijega pred Tatarima: "...quum complures regni nostri nobiles et plebeos ab incursibus predictae barbare gentis enormibus, suorum effusione sanguinum deffensates, ...".²⁴ Župan Abraham je istovremeno i jedan od glavnih "kraljevih savjetnika u ovome dijelu Slavonije".²⁵ Bojeći se ponovne provale Mongola, Bela IV organizira obrambeni sistem (SISTTEMA CASTRORUM), pa tako sada prepušta županu Abrahamu da u Moravču²⁶: "organizira poseban sistem obrane. Zagorsku cestu će otad braniti oni slobodnjaci zagrebačke utvrde koji su u Moravču preostali među crkvenim i velikaškim posjedima. Tako se i moravečko-glavnički komitat ili distrikt — prema kasnijem nazivu — izdvaja iz Zagrebačke županije i dobiva svoga posebnog župana (comes terrestris - zemaljski župan). Doista, u povelji iz 1245. godine, kada se navode granice posjeda Rakovec, govori se da ima među i sa "terris comitatus Moroucha" tu se prvi put u povijesnim izvorima govori i spominje o Moravču kao "comitat" (županija).^{26a} Da je župan Abraham jedan od "glavnih savjetnika

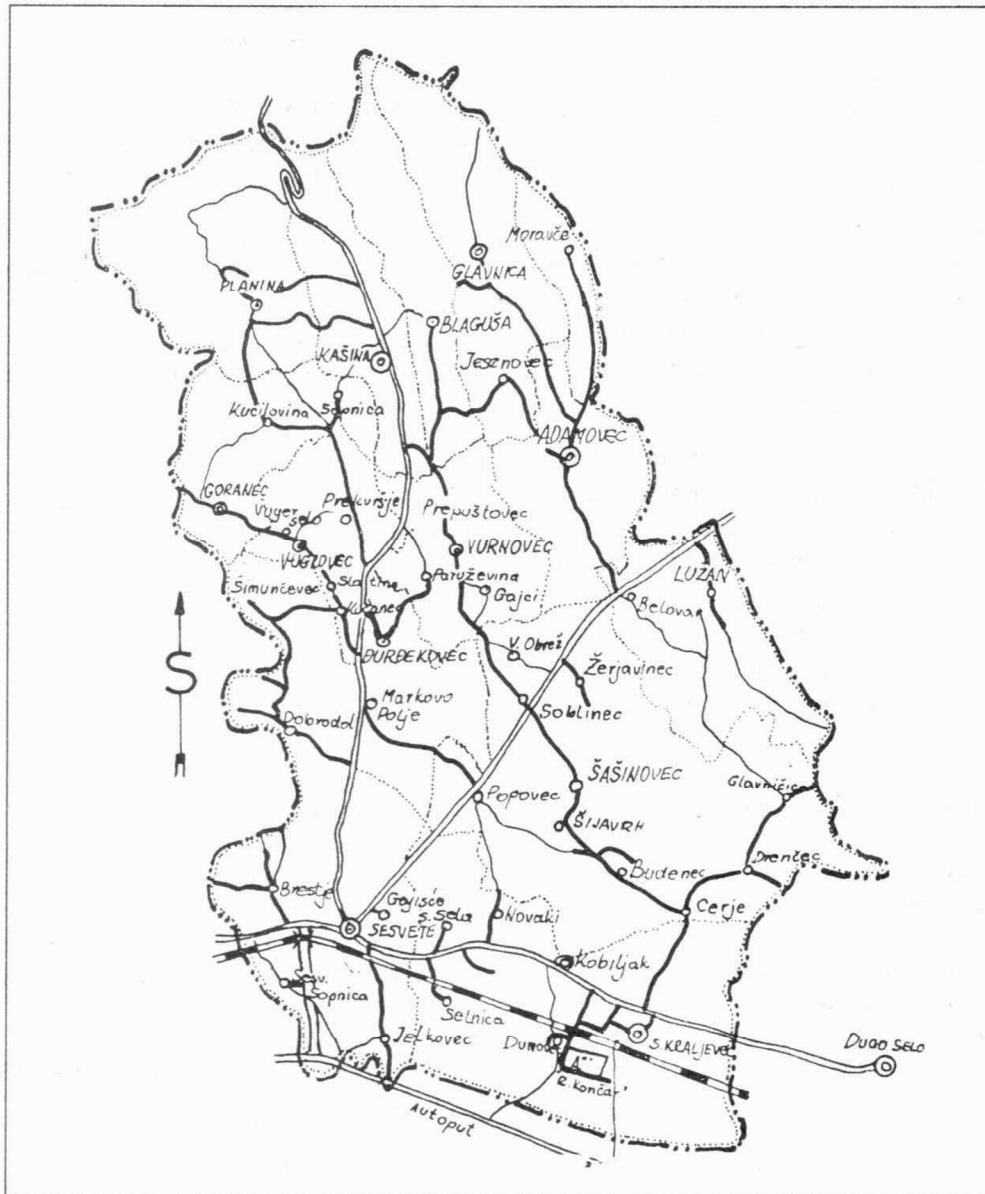
kralja u zapadnoj Slavoniji" vidimo iz povelje-darovnice Bele IV od 2. rujna 1247. godine²⁷, kada kralj poklanja, na molbu zagrebačkih kanonika dio zemljišta (decentem porcionem) na brdu Gradecu (montem quendam nomine Gradyz in comitatu zagrabiensi, iuxta Zagrabiam existentem) da si mogu sagraditi obrambenu kulu. U vlasništvo tog zemljišta uvest će ih župan Abraham od Moravča (in cuius montis et terre circumadiacentis corporalem possessionem per fidelem nostrum Abram, comitem de Moroucha, ipsum fecimus introduci). U povelji — sudskoj presudi iz 1256. godine²⁸ župan Abraham (Abraam dei gracia comes de Moraucha) sudi u sporu radi zemlje (posjeda) Scalatina (terram, que vocatur Scalatina in Moraucha) između župana Mirka (Mirk comes) i župana Jaka (Jaco comes). U opisu međa te zemlje, koja se nalazi u komitatu Moravče, navodi se i "rivum Moraucha" — ovo spominjemo zbog toga, jer u Čazmanskoj županiji (in comitatu Chasmensi) godine 1307.²⁹ imamo posjed Moravče (possessionem eorum Moraucha) i (aquam Moroucha) potok Moravče. Posjed Scalatina iz ove povelje (1256. god) graniči i s "conterminatur terre et metis populis castrensibus de villa Gyous" (selo Gyous) koje bi prema G. Helleru možda bilo današnje selo Orešje kod Zeline.³⁰ Ovaj podatak nam može isto tako poslužiti za određivanje dijela istočne granice županije Moravče. Moravečki župan Abraham se posljednji puta pojavljuje na povijesnoj sceni u dvije povelje iz 1270. godine.³¹ U prvoj, od 1.IX.1270. Hodus, zagrebački župan (Nos Hodus comes Zagrabiensis) u sudskom sporu koji se vodi između zagrebačkog biskupa Timoteja (venerabilem patrem dominum Thimotheum episcopum Zagrabiensem) i Abrahama, moravečkog župana s ostalim slobodnjacima iz Glavnice (et Abram comitem de Moroucha, jobagiones castri et castrenses de Glaunicha) zbog posjeda Pserić ("super terra Pzerych" — današnje selo Gornje Psarjevo kod Zeline), ovaj posjed se dodjeljuje presudom župana Hoduša biskupu Timoteju, iako su slobodnjaci pokušavali dokazati da je taj posjed njihov, a ne zagrebačkog biskupa. Poveljom od 4. rujna 1270. godine ban Joakim (nos Joachimus banus tocius Sclavonie) potvrđuje ovu presudu župana Hoduša — u ovoj povelji se zadnji puta pojavljuje ime župana Abrahama od

Sl. 2 — Crkva Sv. Trojstva u selu Moravče Moravča.

Naveli smo, da se prvi puta ime Moravča javlja u dvije povelje iz 1242 godine, jednu, onu iz Virovitice, od 11. prosinca smo analizirali. Druga, izdana u Zagrebu (datum nema) u kojoj Zagrebački Kaptol vrši ulogu izmiritelja u sporu između rodova Andrije i Junoše (...Andreas cum tota generacione sua ex una parte, necnon Jonusa eodem modo...) zbog posjeda (pro terra MOSOCHA) Moravče.³² Kod opisa ovih posjeda (terra) spominje se i riječica Sucha mosocha (ad fluvium qui vocatur Sucha mosocha). Ako je Mosocha moravče, onda je, per analogiam, Sucha mosocha potok Moravče (fluvium Moraucha), pa nam i ova povelja određuje dio istočne granice Moravča.

Južnu, ili bolje rečeno jugoistočnu granicu županije (župe) možemo pobliže odrediti iz povelje Bele IV od prosinca 1245 kada se opisuju granice posjeda Rakovec³³: "...Hinc vero vadit ad fluvium Lona, et conterminatur terris Cruciferorum, et iterum conterminatur terris comitatus Moraucha". Granice posjeda templara opisane su u povelji Andrije II iz 1209 godine³⁴, te je na temelju tih opisa L. Dobrinić

Sl. 3 — Karta područja Sesvetskog Prigorja — područni ured Sesvete

konstatirala da se ovaj posjed prostire ³⁵ "oko Dugog Sela i Božjakovine na istok, a na istok do rijeke Lonje i Lupoglava". Pošto znamo iz izvora sve granice posjeda Rakovec i posjeda templara, smatramo da je točna tvrdnja J. Čuka ³⁶: "Godine 1245. dobili su plemići Abram i Nikola, sinovi župana Nikole, te Tomo i Bartol, sinovi župana Tome imanje Rakovec u staroj Križevačkoj županiji odmah do svojih posjeda na Lonji", te njegova druga postavka ³⁷: "Na jugu je Moravče išlo do međa zemalja što su ih god. 1209. dobili templari. Rakovečko vlastelinstvo međašilo je na Lonji više križera s Moravečkim županstvom". Zapadna granica počinje oko Kašine (dio) ³⁸: "Naziv Moravče nije se do najnovijeg vremena upotrebljavalo ni za

jedno naselje. Tako se je u starini zvalo područje starohrvatske plemenske župe u Prigorju negdje oko Laza i Kašine (zapadna granica - op. M. Nadu)", ali, je istovremeno pokušao odrediti područje župe Moravče: "do iza Bedenice blizu Breznice (na istok - op. M. Nadu) te je obuhvaćalo tri crkvene župe - Moravče, Sv. Ivan Zelinu i Bedenicu i dio bistričke župe". J. Čuk isto tako je locirao zapadnu granicu ³⁹: "Cijeli kraj stare Zagrebačke županije od kaptolskog kašinskog posjeda...". Sjeverna (sjeveroistočna) granica može se djelomično odrediti izvorom iz 1258 godine ⁴⁰, (tu se određuju granice posjeda Belec koji se nalazi "in Hrosna comitatus ultra Crapinam" a međaši i sa "deinde per Crapinam

inferius eundo iungitur ad comitatem de Morocho". Na osnovi analize iznesenih povijesnih izvora i literature možemo približno odrediti područje starohrvatske plemenske župe, kasnije županije (u XIII stoljeću) ili distrikta (XIV stoljeću). Dio zapadne granice počinje oko Kašine i Laza, sjeverna (sjeveroistočna granica bila bi na Krapini (srednji tok?), na istoku bi se prostirala do Lonje, Bedenice i Moravča, dok bi južna granica bila granica posjeda templara i posjeda Rakovec s kojima županija Moravče međaši.

Ovo je samo pokušaj određivanja područja župe (županije) Moravče, ali mi sa sigurnošću možemo reći da su se današnja sela, koja smo naveli u uvodu, u srednjem vijeku nalazila na području županije Moravče. Mi smo tek sada, ustvari, došli na temu koju smo naveli u naslovu, ali zbog pomanjkanja prostora ostavljamo to za slijedeći broj ovoga Vjesnika.

Bilješke:

1. F. Šišić, Pregled povijesti hrvatskog naroda, Zagreb 1975, str. 177
2. N. Klaić, Povijest Hrvata u razvijenom srednjem vijeku, Zagreb 1976, str. 254 (u daljnjem tekstu PHSV)
3. N. Klaić, Zagreb u srednjem vijeku, I, Zagreb 1982. (u daljnjem tekstu Zagreb) str. 24
4. N. Klaić, PHSV, str. 255
5. N. Klaić, Zagreb, str. 24
6. N. Klaić, " " . 25 (za opis granica Zagrebačke županije vidi još kod: J. Ćuk, Zagrebačka županija oko XIII stoljeća, Zagreb 1942. str. 87 (u daljnjem tekstu ZŽ))
7. N. Klaić, Zagreb, str. 25 (vidi još kod N. Klaić, PHSV, str. 258)
8. I. Kampuš — I. Karaman, Tisućljetni Zagreb, Zagreb 1975. str. 22
9. N. Klaić, Zagreb, str. 39
10. A. Deanović; Arhitektura br 109-110, Zagreb 1971. str. 3
11. N. Klaić, O nekim pitanjima feudalne formacije u srednjovjekovnoj Slavoniji, HZ—XI, Zagreb 1957. str. 110 — o "jobagiones" još vidi kod:
 - a) V. Mažuranić, Pravno povijesni riječnik, Zagreb 1908-1922. str. 352
 - b) R. Gajer, Posjedi zagrebačkog kaptola oko Zagreba u prvoj polovici 14. stoljeća, Radovi 11 (Sveučilište u Zagrebu — Institut za hrvatsku povijest) str. 81-82
 - c) E. Laszowski, "Rad" (JAZU) br. 138
 - d) N. Klaić, Zagreb u srednjem vijeku, Zagreb 1982. str. 39-48

12. N. Klaić, Zagreb, str. 32
13. N. Klaić, PHSV, str. 258
14. CD-V-185/doc. 691
15. V. Klaić, VHAD NS-XI/1911. str. 12
16. I. Kukuljević, Borba Hrvatah s Mongoli i Tatari, Zagreb 1863. — Dodatak (Listine) str. 78 - ili CD-IV-177
17. J. Ćuk, ZŽ, str. 60
18. J. Šidak, Historijska čitanka I, Zagreb 1952. str. 55
19. J. Ćuk, ZŽ, str. 113
- 19a. L. Dobronić, Po starom Moravču, Zagreb 1979. str. 11 (u daljnjem tekstu Moravče)
20. M. Hrg, Ubikacija nekih župa zagrebačke biskupije iz XIV stoljeća, Croatica Christiana Periodica br. 1, str. 50 (u daljnjem tekstu Ubikacija...)
21. J. Ćuk, ZŽ, str. 76
22. I. Kukuljević, Listine, str. 85
23. " " "
24. " " "
25. N. Klaić, Zagreb, str. 27
26. N. Klaić, " "
- 26a. I. Kukuljević, Listine, str. 87
27. MEZ-I-88,89
28. CD - V-I/doc. 544
29. CD - VIII - 135/6
30. G. Heller, Comitatus Zagrabiensis, München 1980. Band 11/2, str. 43
31. CD - V - 556/doc. 14 i CD - V - 558/doc. 15
32. CD - IV - 177, G. Heller, Comitatus Zagrabiensis, str. 21 / Band 11/2
33. I. Kukuljević, Listine, str. 87
34. L. Dobronić, Viteški redovi, Zagreb 1984. str. 33
35. L. Dobronić, " " " "
36. J. Ćuk, ZŽ, str. 76
37. J. Ćuk, ZŽ, str. 113
38. M. Hrg, Ubikacija nekih župa..., str. 50
39. M. Hrg, " " "
40. J. Ćuk, ZŽ, str. 113

IZVORI

1. T. Smičiklas (E. Laszowski i M. Kostrenčić) CODEX DIPLOMATICUS REGNI CROATIAE, DALMATIAE et SLAVONIAE, II—XVI, 1904-1976 (u daljnjem tekstu CD)
2. I. K. Tkalčić, MONUMENTA HISTORICA EPISCOPATUS ZAGRABIENSIS, saec XII/XIII, I, 1873. (u daljnjem tekst MEZ-I)

SADRŽAJ

MUZEOLŠKA PROBLEMATIKA

Zvonko HITREC DIDAKTIČKO - METODIČKO OSMIŠLJAVANJE MUZEJSKE PREZENTACIJE	3
Anita ŠESTANJ - PERIĆ UPORABA RADNIH LISTIĆA UZ IZLOŽBE U VARAŽDINSKOME MUZEJU	5
Marina ŠIMEK MALA MUZEJSKA UČIONICA	6

ARHEOLOGIJA

Marijan BILIĆ ZBIRKA GRČKOG NOVCA IZ GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	11
Ana BOBOVEC GRAD MOSLAVINA U SVJETLU DOSADAŠNJIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA	17
Tatjana LOLIĆ, Amelio VEKIĆ, Slobodan OLIĆ IZVJEŠTAJ O ARHEOLOŠKIM ISKOPAVANJIMA U ČAKOVCU PROVEDENIM 1992. GOD. NA LOKALITETU STARI GRAD	21
Zorko MARKOVIĆ OSVRT NA NEKOLIKO NOVIH PRILOGA POZNAVANJU HRVATSKOG SREDNJOVJEKOVLJA (1990-1992. god)	24
Zorko MARKOVIĆ NEKOLIKO ZANIMLJIVIH ARHEOLOŠKIH NALAZA IZ KOPRIVNIČKE PODRAVINE	26
Marina ŠIMEK KASNOSREDNJEVJEKOVNI NALAZ IZ LUDBREGA	30
Vjekoslav ŠTRK ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA POVIJESNE URBANE CJELINE ČAZME U 1992. GODINI	35
Josip VIDOVIĆ NASTAVAK SUSTAVNIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U ŠENKOVCU	41

ETNOLOGIJA

Marija BORKO NEKOLIKO MEDIMURSKIH DJEČJIH IGARA	44
Melita ĐANIĆ OSNOVANA " DRUŽINA " ČUVARI TRADICIJA HRVATSKIH OBITELJSKIH ZADRUGA	45
Slavica MOSLAVAC GLAZBENA FOLKLORNA BAŠTINA MOSLAVINE	46
Slavica MOSLAVAC USKRSNI OBIČAJI ČEHA I SLOVAKA U MEDURIČU	50

KULTURNA POVIJEST

Zdenko BALOG SJEVERNI PORTAL TRAKOŠĆANSKE CRKVE	53
Dražen KOVAČEVIĆ FRANJEVAČKI SAMOSTAN U PODGRADU	56
Lidija PLAVEC BIDERMAJER NAMJEŠTAJ NA PRIMJERIMA IZ FUNDUSA MMČ	58
Mladen MEDAR PRILOG POZNAVANJU GRADEVNE DJELATNOSTI U BJELOVARU	61
Magdalena LONČARIĆ O JEDNOM ŠALJIVOM GLASILU U FUNDUSU POVIJESNOG ODJELA GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	63

POVIJEST

Božidar GERIĆ 1. IZVORI ZA POVIJEST BJELOVARA I BJELOVARSKOG KRAJA	66
Stjepan HAJDUK OTKRIĆE PRVE POGODBE O BARBIRENJU	71

Zoran HOMEN PRAVILNIK ZA BLUDILIŠTA U GRADU KRIŽEVCU IZ 1913. GODINE	73
Franjo HORVATIĆ GRBOVNIK ŽITELJA GRADA KOPRIVNICE	75
Goran JAKOVLJEVIĆ POLAGANJE UČITELJSKE PRISEGE U BJELOVARSKOJ GIMNAZIJI POČETKOM STOLJEĆA	77
Vladimir KALŠAN PRILOG ZA POVIJEST VINOGRADARSTVA U MEDIMURJU	79
Marjan KATUŠIĆ NARODNI POKRET 1903. GODINE U ZAPREŠIĆU (uz 90. obljetnicu)	81
Magdalena LONČARIĆ ZASTAVE ŽUPANIJE VARAŽDINSKE U GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	84
Slavica MOSLAVAC ET KOTTYNA DENIQUE INSIGNE SUUM PROFECIT (I Kutina je naposljetku dobila svoj počasni znak)	87
Ljerka PERČI DOZVOLA ZA FOTOGRAFIRANJE IZ 1914. GODINE	88
Hrvoje PETRIĆ DELEKOVEC U SREDNJEM VIJEKU	90
Antun STIŠČAK TATARI SU PUSTOŠILI HRVATSKOM PRIJE 750. GODINA	93
Mladen NADU NASELJA I SELA SESVETSKOG PRIGORJA U SREDNJEM VIJEKU (II) (13 — 16. stoljeće)	95

PRIKAZI I ČLANCI

Ljerka ALBUS PRVI SEMINAR DRUŠTVA FOLKLORISTA	102
Antica BREGOVIĆ Prirodoslovna mapa "IZ ALBUMA FRANJE PL. KOŠĆECA "	103
Melita ĐANIĆ OBILJEŽAVANJE 740 - OBLJETNICE SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA KRIŽEVCI KROZ PROGRAM GRADSKOG MUZEJA I LIKOVNE GALERIJE	105
Miroslav KLEMM IZLOŽBA CRKvene UMJETNOSTI I BAŠTINE NOVOMAROFSKOGA KRAJA	109
Nada MATIJAŠKO UZ DESETU GODIŠNJICU PODRAVKINOG MUZEJA PREHRANE	110
Martin MATIŠIN GODIŠNJAK ZAVIČAJNOG MUZEJA VIRJE	112
Mladen MEDAR ECOVAST O OČUVANJU ARHITEKTONSKOG NASLJEDA	113
Ljerka PERČI POSJETITELJ IZ ARGENTINE	115
Smiljana PETR-MARČEC IZLOŽBA "ZRINSKI U MEDIMURJU"	116
Hrvoje PETRIĆ "PODRAVSKI ZBORNIK" 1992.	116
Anita ŠESTANJ-PERIĆ PRIZNANJE UHTA-e GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	117
Josip ŠTIMAC MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA U NOVOM USTROJSTVU	118
Gordana KOVAČIĆ IN MEMORIAM IVANU GENERALIĆU	119

DJELATNOST MUZEJA I MUZEALACA

IZLOŽBE (1992)	121
AKCIJE (1992)	124
IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA (1992)	127
PUBLICISTIČKA DJELATNOST MUZEALACA (1992)	129

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 16 / 1993.

Godina XVI

Uređivački odbor:

Antica Bregović (GMV), Erika Nađ—Jerković (MMČ), Vladimir Kalšan (MMČ), Lidija Plavec (MMČ), Smiljana Petr—Marčec (MMČ), Josip Vidović (MMČ)

Tehnička redakcija u Muzeju Međimurja Čakovec:
Vladimir Kalšan, Erika Nađ-Jerković, Josip Vidović

Nakladnik:

Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske

Za nakladnika:

Zoran Homen

Grafička priprema:

»DTP STUDIO« KRIŽEVCI

Nikola Žulj

Tisak:

»GRATA« Bjelovar

Naklada: 650 primjeraka

ISSN 0350 - 9370

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske